

ZUBERSKÉ NOVINY

BŘEZEN
2001

Ročník X., (č.103)

22. března 2001

cena 3,- Kč

Netradiční učebnice o Zubří

Zuberský učitel na penzi Jan Koláček (1930) má někde ve skříni mezi knihami uložený diplom a medaili Jana Ámose Komenského, která mu byla udělena v září 1992 ve staroslavném Carolinu. Ze 120 zasloužilých pedagogů, vědeckých pracovníků, mistrů slova a dramatického umění ji z okresu Vsetín získal tehdy ještě středoškolský profesor Pelegrin Pešl.

Životním vyznáním Jana Koláčka je, že kantorem se člověk stává na celý život. Proto ani v důchodu nepřestává myslet především jako pedagog. „Sice jsme žáky základní školy učili historii zemí Koruny české a českých králů,“ říká. „O historii obce a regionu nevěděli vlastně vůbec nic.“

Tehdy ho napadlo napsat dodatek k učebnicím dějepisu pro základní školy v Zubří.

„První impuls přišel snad už před třiceti lety, kdy má zástupkyně na ZŠ v Rožnově p.R. Slávka Ryglová přiblížila žákům 6. a 7. tříd historii regionu ve Valašském muzeu. S nadšením mi pak vyprávěla, jak děti tato netradiční výuka dějepisu zaujala.“

Jan Koláček se během svého učitelského působení nerozpakoval při výuce experimentovat.

„Trápilo mne, proč škola produkuje děti zdánlivě méně schopné, které pak v praxi prokazují pravý opak. Tak jsme schopnějším naložili více v podobě zařazení výuky cizích jazyků, těm tak zvané problematickým jsme naopak zařadili opakování, aby se jim učivo zažilo. A aby na škole nedocházelo k elitářství, členili jsme třídy jen u některých předmětů (M, Čj), jinak jsme žáky nechávali pohromadě. Takto jsme vytěžili z každého žáka maximum jeho schopností.“

Pedagogické experimenty s diferenciací ovšem nebyly tehdy povolené. Kterýsi z rodičů to dokonce považoval za rozvracení jednotného školství, postěžoval si až na ministerstvu a celá záležitost byla projednávána na ÚV KSČ. Experiment se však v letech 1966-7 stal už natolik známý, a projevil o něj zájem nejrůznější školy, také na Slovensku, že nakonec získal oficiální povolení.

Kamenem úrazu bylo delegování J. Koláčka na tzv. XIV. sjezd KSČ v r. 1968 do Vysočan. O tom, že se stal ve školství nežádoucí osobou, se dozvěděl jen z okresních novin. V červnu 1970 promoval v dálkovém studiu na VŠ v Olomouci, obor pedagogika - a už v červenci toho roku pracoval u Pozemních staveb, kde se díky přátelům uchytil jako dělník a skladník, s omezením horní hranice platu na 1800 korun.

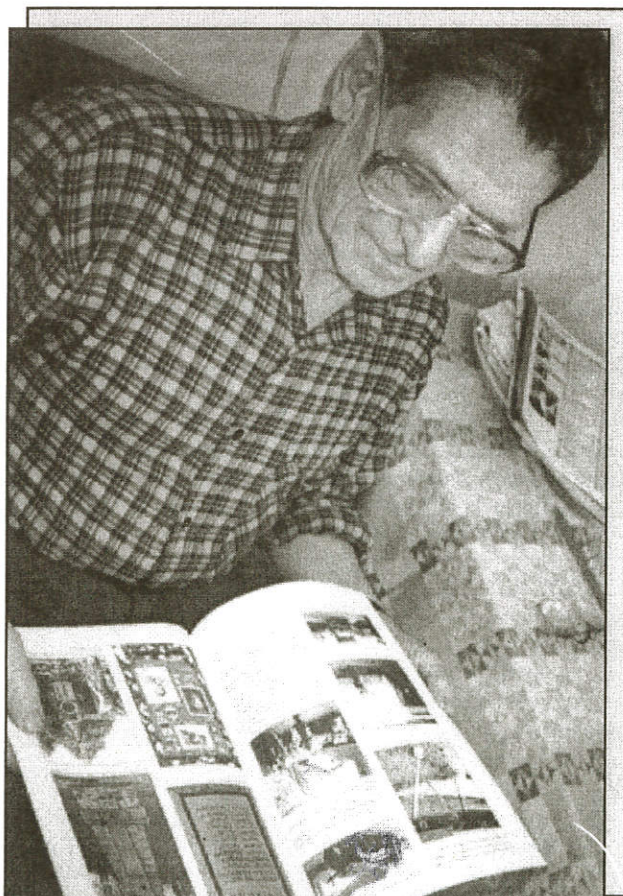
Do školy se krátce vrátil až v r. 1990, když na ZŠ v Zubří vyučoval občanskou výchovu.

„V té době byla v nynějším muzeu obce na Petrohradě kromě památek na protifašistický odboj uvedena také historie obce. Tam jsem žáky v rámci občanské výchovy seznamoval s dějinami obce Zubří. Udivilo mne, že o historii své obce nevědí téměř vůbec nic a každá informace byla pro ně velice objevná. Právě tehdy mi napadlo přiblížit jim historii obce Zubří a regionu Rožnovska určitým druhem dějepisné učebnice.“

Tak v prosinci 2000 vznikla netradiční učebnice, doplňující tradiční výuku dějepisu o historii obce Zubří. Jsou v ní uvedena jména všech starostů obce od r. 1850 až po současnost. Také historie obce od první písemné zmínky v r. 1310 až po období po 2. světové válce. Jsou do učebnice včleněny geografické a faktografické údaje o obci, její začlenění v okresu, její místo ve Valašském regionu i ve vyšším územněsprávním celku. Vše doplněno názornými fotografiemi, mapami, statistickými údaji, včetně přírodních a kulturních zvláštností regionu.

Netradiční učebnici Jana Koláčka vydal Obecní úřad v Zubří. Učebnice otevřela žákům základní školy v Zubří dveře také za poznáním historie jejich vlastního domova.

-sb-

Jan Koláček prohlíží stránky své unikátní učebnice

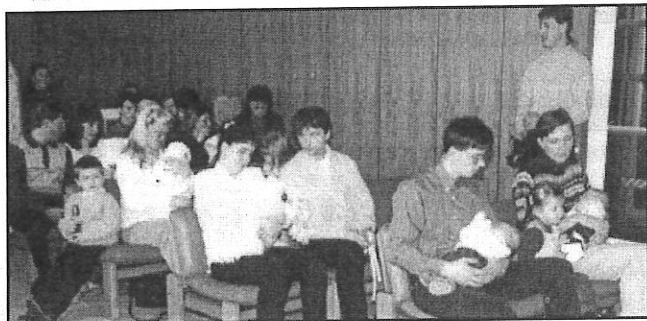

Společenská kronika občanů Zubří

* Narození v únoru

Pavla Pšenícová
Jakub Šimurda

* Vítání občánků 3. března 2001

* Sňatky v únoru a březnu

Přemysl Matějček a Olga Novotná
Petr Válek a Silvie Krupová

* Jubilanti v březnu

Oldřiška Čipová	80 let
Ludmila Jurčíčková	82 let
Vlasta Kolečková	81 let
Genadij Rumlena	75 let
Josef Raždík	82 let
Věra Kovářová	86 let
Eliška Martinková	86 let
Jaroslav Kovář	88 let
Anežka Bortlová	89 let
Zdenka Pochylá	81 let
Marie Krupová	86 let
Marie Fluksová	75 let
Jaroslav Stařík	91 let

+ Úmrtí v únoru

František Cabák	73 let
Antonie Cabáková	68 let
Františka Maloušková	76 let
Zdeněk Pobořil	63 let

Poděkování

Děkujeme touto cestou všem, kteří se v pátek 23. února 2001
přišli naposledy rozloučit s naším tatínkem a dědečkem,
panem Františkem Cabákem.

Vzpomínáme

V úterý 13. března 2001 uplynulo 5 let, kdy nás navždy opustila
naše maminka a babička,

paní Olga Cabáková.

Vzpomínají syn Vladimír a dcera Helena s rodinami.

Dne 15. března 2001 jsme vzpomněli 11 let od
úmrtí naší maminky a babičky

paní Ludmily Razsdíkové.

S láskou a vděčností vzpomínají syn a dcery
s rodinami.

*Odešla jsi tiše,
jako když hvězda padá,
vzpomínka na Tebe,
maminko, nikdy neuvadá.*

Vybrali jsme z usnesení

17. zasedání Zastupitelstva obce Zubří

ZO schvaluje směnu pozemků p.č. 5413/2, ostatní komunikace, o výměře 64 m², p.č. 5413/3, ostatní komunikace, o výměře 149 m² ve vlastnictví paní Marie Holišové, Zubří, za část pozemku p.č. 5248/1, lesní půda, o výměře 199 m² ve vlastnictví obce Zubří.

ZO schvaluje směnu části pozemku p.č. 3967/7, celkem 1605 m² ve vlastnictví obce a pozemku p.č. 3968/6, části „m“, „f“, „a“ pozemku p.č. 5405/17, části „b“, „d“ pozemku p.č. 3967/6, celkem 943 m² ve vlastnictví Josefa Šimurdy, Zubří, a části „p“ pozemku 5405/15, části „q“ pozemku p.č. 3967/5, pozemek p.č. 5405/22, části „t“ pozemku p.č. 3967/18, celkem 967 m², ve vlastnictví manželů Střílkových.

ZO schvaluje směnu části obecního pozemku p.č. 3973/20, 827 m² (Nad Fojstvím), a části „al“ pozemku p.č. 5405/2, části dl“ pozemku p.č. 5405/1, celkem 827 m² ve vlastnictví Josefa Ondřeje, Zubří.

ZO schvaluje směnu pozemku p.č. 3968/3 a části pozemku p.č. 3973/22 celkem cca 211 m² ve vlastnictví obce a části „g“ pozemku p.č. 3967/1, 206 m², ve vlastnictví Ing. Jarmily Janákové, Zubří.

ZO schvaluje směnu části pozemku p.č. 46 o výměře cca 175 m² ve vlastnictví obce a části „m“ pozemku p.č. 5405/9 o výměře 175 m², ve vlastnictví pana Pavla Krupy, Zubří.

ZO schvaluje přijetí spoluvlastnických podílů jako daru k pozemkům p.č. 3760/2 o výměře 208 m² a p.č. 3762 o výměře 607 m², obojí ostatní komunikace, a části pozemku p.č. 3763/4 o výměře cca 230 m², ostatní komunikace, od vlastníků dle LV 1920.

ZO schvaluje přijetí pozemku p.č. 5452/3, silnice, o výměře 111 m² darem od manželů Ludmily a Josefa Jaroňových, Zubří.

ZO schvaluje prodej obecního pozemku p.č. 2205/5, zahrada, o výměře 13 m², manželům Marii a Pavlu Čipovým, Zubří.

ZO schvaluje odměny dobrovolným členům inventarizačních komisí za provedení inventarizace majetku a závazků obce za rok 2000.

ZO schvaluje zřizovací listiny příspěvkových organizací: Základní škola Zubří, Mateřská škola 1., Sídliště 6. května 1109, Mateřská škola 2., Na Potoku 369.

ZO schvaluje Dohodu o uzavření kolektivního členství Obce Zubří se Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska - okresním sdružením hasičů Vsetín, na dobu neurčitou, a úhradu členského příspěvku ve výši 1000,- Kč.

ZO schvaluje předložený návrh rozpočtu obce na rok 2001 ve výši 55.649.000,- Kč dle důvodové zprávy a jednotlivých příloh č. 1, 2, 3 vyjadřujících závazné ukazatele.

Hlavními body programu 17. zasedání zastupitelstva obce bylo projednání rozpočtu obce na rok 2001 (ten byl poté bezprostředně otištěn) a dále majetkové převody pozemků mezi obcí a soukromými vlastníky. Převážná část výkupů a směn pozemků, nebo jejich částí, je potřebná k tomu, aby se obec stala vlastníkem budoucí místní komunikace ze Starého Zubří do Rožnova zvané „Příčná“.

K rozpočtu na rok 2001, ale také k vyúčtování hospodaření obce za rok 2000 se ještě vrátíme v příštích číslech ZN.

Vybrali jsme z usnesení

53. schůze Rady obce Zubří

RO schvaluje pronájem bytu č. 3C v domě č.p. 824 paní Zdeňky Novákové, Zubří, na dobu určitou od 1.3.2001 do 28.2.2002.

RO schvaluje pronájem nebytových prostor na Sídlišti 6. května (bývalá Večerka - potraviny) panu Jaromíru Mikulenkovi, Zubří, na dobu určitou 5 let od 1.3.2001 do 28.2.2006.

RO schvaluje osazení svodidel u místní komunikace č. 52c v Čertoryjích v rámci schváleného rozpočtu na § 2212 - běžné opravy komunikací.

RO schvaluje uzavření podnájemní smlouvy mezi nájemcem Klubu panem Josefem Pšenickou, Zubří, a podnájemcem panem Václavem Adámekem, Zubří.

RO schvaluje zásady financování partnerské spolupráce mezi Obcí Zubří a partnerskými obcemi z rozpočtu obce.

RO schvaluje Smlouvu o poskytnutí prostředků dotace s Football club IVOSSA Zubří, občanské sdružení, v souladu se schváleným rozpočtem.

RO schvaluje poskytnutí finančního příspěvku na činnost Českému svazu včelařů, Základní organizace Zubří, ve výši 2.500,- Kč.

RO jmenuje paní Lucii Pernicovou, Zubří, novou členkou Redakční rady.

RO schvaluje Smlouvu o propagaci a spolupráci se společností Valašské království s.r.o., na dobu určitou 1 rok od podpisu smlouvy.

Odejmutí pravomoci komisi výstavby při Obecním úřadě Zubří

Komise výstavby, která působí při obecním úřadě v Zubří, zajišťuje v naší obci působnost stavebního úřadu a to na základě pověření okresního úřadu Vsetín. V rámci své činnosti mimo jiné vydává souhlas k ohlášeným drobným stavbám, stavebním úpravám, udržovacím pracím, informačním a reklamním zařízením, vykonává státní stavební dohled a vydává stavební povolení na uvedené stavby.

V § 113 až 116 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je upravena zvláštní odborná způsobilost zaměstnanců obcí zařazených do obecních úřadů. V § 113 odst.1 tohoto zákona je stanoveno, že činnosti stanovené prováděcím předpisem mohou zaměstnanci obce zařazení v obecním úřadě vykonávat po prokázání zvláštní odborné způsobilosti, to platí i pro předsedy komisí výstavby, kterým byl svěřen výkon přenesené působnosti obce podle § 103 odst.4. Vzhledem k tomu, že u obecního úřadu nikdo z pracovníků (a ani předseda komise výstavby) zkoušku odborné způsobilosti doposud nevykonali, odejmul Okresní úřad Vsetín, referát regionálního rozvoje, obci Zubří dle ust. § 124 odst.3 zák.č.50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu ve znění pozdějších předpisů, výkon přenesené pravomoci v rozsahu § 124 odst.1 stavebního zákona, s účinností od 1. března 2001.

I když předseda a místopředseda komise byli už před dvěma roky přihlášení do kurzu pro vykonání uvedené zkoušky, nebyli pro velký zájem zařazeni a tudíž tyto zkoušky dosud nevykonali. V současné době již tyto pracovníci navštěvují kurz zvláštní odborné způsobilosti s tím, že předpokládáné ukončení je v měsíci červnu roku 2001.

Do této doby se musejí občané naší obce obracet se svými žádostmi o povolení výše uvedených staveb na stavební úřad v Rožnově p.R., který převzal pravomoci komise výstavby v Zubří. Jedná se především o ohlašování drobných staveb, stavebních úprav a udržovacích prací.

Komise výstavby

Zubří na mapě Valašského království

Z usnesení rady obce se dovídáte, že také obec Zubří uzavřela v novém tisíciletí Smlouvu o propagaci s „Valašským královstvím“. Chtěla bych alespoň v krátkosti objasnit oč vlastně jde.

Projekt Valašského království vznikl před několika léty a jeho tvůrcem byl pan Tomáš Harabiš se svými spolupracovníky z Agentury Namaste. Od samého počátku je smyslem projektu zvýšit zájem o náš region, vyzvednout zajímavá místa a hlavně vše podat s notnou dávkou humoru. Za tím účelem byly pro putování po Valašsku vydány Pasy

Valašského království s mapou a Průvodcem Valašským královstvím. Tam mají obce a města do projektu zapojené - svoji stránku a na mapě vyznačeno vše, co se dá v obci navštívit (památky, sportoviště, ubytování, stravování). Na mapě budou vyznačeny a nazvány turistické trasy vedoucí přes Zubří. Putování s Valašským pasem začíná každoročně 15. června a končí 31. prosince. K zahájení putování se mapy i průvodce aktualizují a jsou k dostání v informačních centrech a knihkupectvích po celé republice.

Z průvodce se turista dozví, které restaurace, či jiné poskytovatele služeb, jsou do projektu zapojeni, nebo pro držitele pasu poskytují nějaké slevy. Razítko do pasu a kupón Jurovalšar je v těchto provozovnách samozřejmostí. Na místech, která jsou snadno dostupná i autem je možnost získat Jurovalšar v hodnotě 1. Místa, kam se musí dojít pěšky, ale bez větší fyzické námahy, nebo místa kulturního bohatství dávají Jurovalšary v hodnotě 2. Na horských chatách a těžko dostupných místech Jurovalšary v hodnotě 3. Putování s Valašským pasem má svoje pravidla a každoročně jsou pro účastníky putování připraveny také ceny. Pro ty, co se chtějí o projektu Valašského království dozvědět více, jsou k dispozici na obecním úřadě další materiály.

Na závěr pár slov autora projektu:

„Od doby, kdy začala naše agentura vydávat Valašské pasy, průvodce, mapy a jiné materiály představující tento kraj trochu jinak, než bylo dosud v České republice zvykem, bezpochyby vzrostl zájem o Valašsko a vše, co s ním úzce souvisí. Již druhý ročník soutěže Putování s Valašským pasem v roce 2000 přivedl do měst, obcí, restaurací a hotelů, ale také do muzeí a ke kulturním památkám spousty návštěvníků, které by za jiných okolností návštěva těchto míst možná ani nenapadla. Čile se tak rozvíjí cestovní ruch v oblasti a svým způsobem také roste uvědomění národa.“

V současné době intenzivně pracujeme na vstupu Valašského království do Evropské Unie - v rámci tohoto projektu se výrazně zvýší informovanost o našem regionu také za hranicemi našeho státu. Tímto se na Vás obracíme s prosbou o jeho podporu.“

Ludmila Jaroňová

Sběr nebezpečných a velkoobjemových odpadů

Jarní sběr nebezpečných a velkoobjemových odpadů do kontejnerůza účasti obsluhy se v Zubří uskuteční v pátek 13. dubna 2001 v době od 8.00 do 17.00 hodin.

Kontejnery budou umístěny v uvedenou dobu takto:

dolní část obce	prostor pod samoobsluhou Jednota na sídlišti
střední část obce	areál garáží pod Hůrkou
horní konec Staré Zubří	prostor před hřištěm u Horní školy
	prostor před Kulturním domem

Tento sběr mohou využít jen domácnosti, které vstoupily do systému likvidace odpadů v obci a zaplatily příslušný poplatek!

Autoopravna S.A.K.P Auto Klestil Zubří
tel.: 0651/658450

oznamuje naší motoristické veřejnosti, že od 15.3. do 8.4.2001 provádí kontrolní testy tlumičů pérování se záznamem stavu opotřebení zdarma.

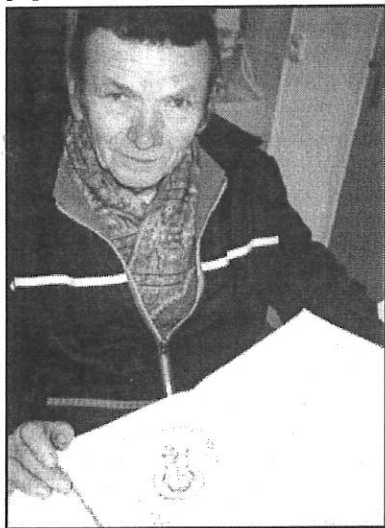
Na vyžádání Vám rovněž provedeme kontrolu výfuku a podvozku také zdarma.

Pracovní doba	Po-Pá 7.00-11.30	12.30-16.00
	So	8.00-12.00

Servis * měření emisí * příprava vozidel na STK * servis a prodej olejů * montáž a prodej tažných zařízení * henlay soustav * zabezpečení řídicí páky atd.

Novou kapli na Starém Zubří už navštívil málem kdekdo

Neuplyne týden, aby novou kapli sv. Ducha ve Starém Zubří někdo nenavštívil. Přicházejí místní, lidé z blízkého okolí a z jiných měst v ČR, také cizinci. Jsou mezi nimi řadoví občané, ale také umělci a odborníci. Po každém z nich zůstává záznam v neformální kronice „Deníku návštěv kaple“. Od počátku výstavby jej vede pan František Španihel z Drážek ve Starém Zubří, který se na stavbě kaple podílel, pečuje o ni, provádí návštěvy a zasvěceně vypráví o historii obce a také o kapli samotné. Za necelý rok je objemný linkovaný sešit téměř popsán dojmy návštěvníků.

Pan František Španihel nad kronikou kaple

Prvé záznamy pamatují vytyčení profilu stavby, výkop, šalování základů (27.5.1997) a jejich betonování (27.6.1997). Bylo potřeba provést celou řadu prací, například odhřebikování desek, což zabralo 14 hodin. Následovalo vyrovnání zeminy a (11.8.1997) úklid staveniště. Dne 28.9.1999 bylo z fary zapůjčeno 5 lopat a 3 krumpáče. Dne 6.4.2000 zase pro kapli zapůjčeno 60 kusů fošni. To už se blížilo finále dvouletého úsilí. Právě z té doby pocházejí v neformální „Kronice kaple“ první záznamy.

„Piši za poloslepu maminku, též obdivuji toto krásné dílo,“ zaznamenala v polovině r. 1999 Eva Holišová z Rumburka. „Obdivuji nadšení farníků Starého Zubří pro Boží stánek,“ zaznamenali 6.7.1999 manželé Štěpančíkovi z Valašského Meziříčí. „V krásné božské přírodě roste Boží stánek. Ať Vám Bůh žehná v dokončení ušlechtilého díla“, zapsala Kašparová Jiřina, vedoucí referátu kultury OkÚ Vsetín. „Kaple jakoby rostla z této krajiny,“ zapsal boxer z Prahy. „Som veľ mi šťastná, že som sa mohla pozret' na túto nádhernú kaplnku,“ napsala 31.7.1999 Monika ze slovenské Oravy. V ten samý den pak redaktorky Moravského dne: „Kaplička je velmi krásná.“ A návštěvníci ze Zlína: „Jak jste velmi šikovni, Zubřané! Na kapli je radost pohledět.“ Jankovští ze Zašové zapsali 17. září 1999 mimo jiné: „Omlostění lidí z Valašska vybrali místo pro tuto kapli, jež je na Valašsku ojedinělá.“ A paní Kleinová a Porubová ze Zubří: „V této valašské přírodě se tato velkolepá stavba překrásně vyjímá.“

Záznam z 20. září 1999 uvádí, že společnou prací bylo započato na úpravě interiéru kaple; podepsána Šárka Zdislava Branbtalová, P. Pavel Vichlenda a dělník Španihel Frant., s dovětkem: „Kěž se dílo zdaří.“

Neobyčejný záznam zanechal 2.10.1999 Abrar Marn z Pakistanu, který v závěru uvádí: „Jsem rád, že v tomto malém městě vyrůstá něco tak nádherného.“ „Neobyčejná kaple, neobyčejní lidé!“ zaznamenala 15.10.1999 St. Vachníková. A 14.2.2000 Filip Srovnal ze Zábřehu: „Tato kaple předčila mé očekávání. Nemám slov.“ 7.3.2000 pak rodina Frankova ze Svátkova: „Žasneme v němém úžasu“. „Bylo to krásné zastavení,“ napsali Marie Mikulenková a Bohuslav Španihel.

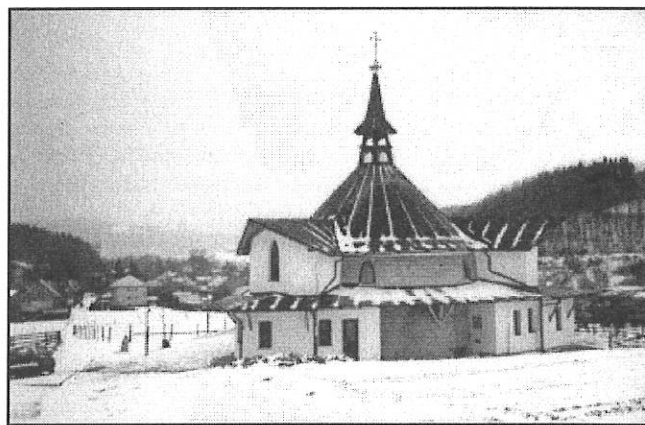
„Bylo překrásné vidět vaši kapli, opravdu překrásná,“ zaznamenala v dubnu 2000 rodina Atanleyových z Anglie. Následuje záznam z italské Verony o „báječné kapli, která nám bude milou vzpomínkou...“ „Příjemné“, poznamenal sochař Marius Kotrba z Rožnova. „Velice obdivuji,“ napsal akademický malíř Karel Solařík, původem z Valašska, s dovětkem: „emigrovaný malíř z Prahy“. Je v knize záznam německého města Rosdorf i z rakouských Tírol.

Po vysvěcení kaple 11.6.2000 záznamy pokračují v obdobném duchu. Hosté z Polska 24.6.2000 napsali: „Děkuji Bohu, že mi umožnil spatřit tak krásné dílo lidských rukou.“

„Kěž toto posvěcené místo je velkým zdrojem posvěcení mnohých,“ zaznamenala do knihy svěřící arcibiskup Msge. Jan Graubner. A přibližně o dva měsíce později, kdy si přijel prohlédnout kapli v klidu, napsal: „Je krásné, že kaple je opravdu živá.“

„Děkujeme, že jsme se v den oslav 80. narozenin naší babičky, paní Marie Mizerové ze Zubří, mohli podívat do této krásné a zajímavé kapličky,“ zapsaly 25.6.2000 Žanda, Romča, Zuzka, Monika a všichni ostatní z rodiny. „Návštěva této nové kaple, zasvěcené Duchu sv., ve mně zanechala hluboký dojem. Je to místo stvořené k hluboké meditaci,“ napsal 4.7.2000 V. Dřímál z Valašského Meziříčí. „Velmi krásné pro duši i krajinu,“ uvádí záznam z 9.7.2000. Ze 16.7.2000 pochází zápis ve svahilštině od Leopolda Emanuela a jeho manželky Ludmily (rozené Ondřejové) Chaligha z Tanzánie: „... kaple Svatého Ducha je symbolem lidské dovednosti a moudrosti...“

„Vzdávám hold všem, kteří se postarali o stavbu této kaple... Vybudovat něco tak krásného může dokázat jenom ten, kdo je zapálen pro takové dílo..., které přetrvá věky,“ zaznamenala 19.9.2000 paní Liana z Vidně. „Jsme uneseni krásou zdejší stavby i prostředím“ uvádí záznam z 1.10.2000. „To je opravdu krásná kaple,“ uvedl 19.10.2000 návštěvník z Itálie. A hosté z polského města Šrem 23.1.2001 mimo jiné napsali: „Jsme trvale očištění...“

Kaple na Starém Zubří v zimním hávu

O to, že jde o dílo živé, svědčí i vztah lidí ke kapli. Už 20.10.2000 zde přijala svátost křtu malá Natálie Marie. Jako druhá byla ještě toho roku pokřtěna malá Pavlína Zdeňka, pak ještě třetí křest a svátost biřmování. V listopadu 2000 se zde uskutečnila první svatba, následovala zlatá svatba a ještě do konce listopadu svatba mladých manželů.

Každá kronika je určitým ohlédnutím do historie. Letité záznamy s dlouhými odstupy vracejí čas o desítky let nazpět. Množství záznamů v Kronice nové kaple sv. Ducha ve Starém Zubří, provedených za necelý rok, by jinde vydalo možná i za víc než kroniky dvě.

Jeden z prozatím posledních záznamů z ledna 2001 od manželů Jurečkových z Rožnova je pro tuto výjimečnou stavbu charakteristický: „Obdivujeme dokonalou práci desítek dobrovolníků, je to nádherné dílo, ať slouží všem dobrým lidem.“

Znak pánů z Krásna

POVÍDÁNÍ O ZUBŘÍ

Volné vyprávění o historii valašské obce Zubří
od jejího založení až do dnešních dnů.

Díl „A“

32.

Důležitou událostí roku byly volby do všech orgánů státní moci - MNV, ONV, KNV, Národního shromáždění a volba lidových soudců.

Volilo se v 37 obvodech, v každém obvodu se volil jeden společný kandidát. Z 37 poslanců MNV bylo 22 členů KSČ, 2 ČSS (čeští socialisté) a 13 bezpartijních.

Voleb se zúčastnilo ze 2.670 zapsaných voličů 2.642, 12 lístků bylo škrtnuto. Noví zastupitelé pak zvolili předsedu MNV Frant. Pšenicu, náměstkem Jar. Mojžíška a tajemníkem Jos. Raždíka. Vedle 7 komisí byl vytvořen i obecní štáb civilní obrany.

Národní shromáždění pak znovu zvolilo prezidentem republiky Antonína Novotného.

Nakonec několik statistických čísel. Rozpočet obce měl na straně příjmů 882.500,- Kčs a vydání 851.200,- Kčs.

Narodilo se 95 občánků, bylo 35 pohřbů, 26 sňatků a 7 rozvodů.

V Zubří bylo 4.210 obyvatelů, do 15 let 1.121, nad 15 let pak 1.507 mužů a 1.582 žen.

Rok 1965 byl rokem 20. výročí osvobození republiky. Bývalo v té době zvykem každá kulatá a polokulatá výročí hromadně a manifestačně oslavovat. Na počest těchto památných dnů se uzavíraly „závazky“, které mnohdy vyjadřovaly normální povinnosti pracovních kolektivů či splnění běžných a nutných prací v obci, školách, závodech či institucích.

Ke 20. výročí byly v závazku obce tyto akce: osvětlení hlavní cesty od Šeňku k mechanizačnímu středisku JZD, úprava zahrádek a okolí rodinných domků, umístění košů na odpadky v obci, nářer budovy MNV, postavení autobusové čekárny naproti hasičské zbrojnici.

Samotné oslavy se uskutečnily 8. května. Lampiónový průvod šel od starozuberské cesty k pomníku padlých pod kotelem, kde se konala slavnost, které se účastnili i bývalí velitelé II. brigády Popov, Gerusov a velitel štramb. partyzánů Jašek. Ten poděkoval zuberským občanům za to, že v období okupace se chovali statečně a nikdo z nich nezradil.

Pamětní medaile obdrželo 11 občanů Zubří. Vystaveny byly dokumenty o odboji, o výstavbě obce za uplynulých 20 let, o rozvoji Gumáren a zemědělství.

Výstavba v obci pokračovala zdárně dál. Bylo vydáno 22 povolení k novostavbám a 12 povolení k přestavbám či přístavbám. Byla vybudována cesta na Převrátí k halám, v rámci rozpočtu ONV byla zpevněna jako autobusová silnice cesta na St. Zubří za 350.000 Kčs. Byl vybudován nový most do Bořkové. K rozšíření cesty k továrně byl zbourán přístavek u Šeňku, který před I. sv. válkou sloužil jako podstřeší pro formany u Šeňku, později přístřešek sloužil jako obecní váha.

TJ Rudý říjen (bývalá Jiskra) dostavila kuželnu s 10 pokoji a bytem pro domovníka.

V říjnu začala továrna vytápět své objekty olejem. Provozovna MH byla předána Komunálnímu podniku Rožnov s podmínkou, že žádná zuberská provozovna nebude zrušena, kamenolom, pískovna a autoopravna zůstaly trvale jako služby MNV.

Problémy byly s čistotou obce. Na dvoukilometrovém úseku Hodorfského potoka bylo vyznačeno 25 znečištěných míst, které sloužily jako skládka odpadků. 14. 7. svedlo JZD přebytek močůvky do potoka, tím byly otráveny ryby i rybí násada. I přes varování 24. 7. tekla močůvka potokem znovu.

Občané, kteří potřebovali potoční vodu jako užitkovou, se proti tomuto počínání ohradili. V září na společné schůzi byli znovu vyzváni představitelé JZD ke sjednání nápravy. V říjnu obdržel předseda JZD O. Haša dopis ONV, ve kterém je oznámení o osobní odpovědnosti předsedy JZD za porušování zákona o zdravém a bezpečném životním prostředí.

Ukončeno bylo oplocení hřbitova. Kronika věnuje této akci pozornost a shrnuje stručně historii hřbitova.

Hřbitov byl založen v roce 1819. Márnice byla postavena na naléhání katechety P.A. Pozbyla v roce 1911. Obec si na její výstavbu vypůjčila 3.300 korun. Tehdy bylo také provedeno drátěné oplocení hřbitova.

V roce 1959 se začalo s opravou hřbitovního plotu. Po dlouhých jednáních o hranicích hřbitova, cest kolem hřbitova, o osudu starých lip, se začalo s budováním nového oplocení. Práce pokračovala pomalu, až do doby, kdy za hrobníka se přihlásil Michal Tovaryš. Ten dal obci závazek, že mzdu za vykopání hrobů bude nechávat na účtu MNV k oplocení a úpravě hřbitova. A tak v roce 1965 byly práce zdárně ukončeny. Celé úpravy s oplocením mají hodnotu 75.000 Kčs. Zahrádkáři vysázeli na hřbitově ozdobné javory.

Ještě jedna událost je v kronice podrobně zachycena. Jde o ožívování pověsti, která popisuje útěk Zubřanů do Uher a do obce Zděchova.

Pověst o útěku zuberských do Uher a Zděchova zapsal do zděchovské kroniky učitel Tauber dle ústního podání, které slyšel v Zubří. Tento zápis dal podnět k návštěvě p. Hubáčka ze Zděchova do Zubří, aby si ověřil, kde bydleli v Zubří jeho předci Fickovi. V seznamu domů z roku 1667 zůstala po Fickovi usedlost neobydlena.

Zděchovští chtěli uspořádat slavnost, na které by si připomněli okolnosti vzniku své vesnice.

O tomto kontaktu i o přípravě oslav ve Zděchově se dověděl pan Jan Koláček, který v té době pracoval blízko Zděchova v Huslenkách. Jan Koláček (od tisa) byl znám jako autor mnoha veršů, věnovaných různým výročím či událostem a z vlastního rozhodnutí napsal k oslavám Zděchova tuto báseň:

Fanfáry znějí k počtě osídlení,
dědinky malé - v horách ukryté,
však ale proč sem bylo zablouzení
je v pamětech jen skrovně vyryté.

Dávno už, dávno, blízko pod Rožnovem
tak rádi žili staří Valaši,
však útrap jejich nevystihneš slovem,
jež robota jim hrozná přináší.

Nestačí panské pole sít a sklízet,
i dřevo kácet, vozit, plavit,
nejhorší však je v rudných dolech mizet
a železo pak v Hamrech taviti.

A za to všecko na Hradisku páni
podle své milé vůle platili;
a nikde, nikdy není smilování,
jen smrtí svou se trýzně zbaviti.

Však ale jak nám, i jim se chtělo žítí
a ze života těž se radovat.

I rozhodli se domov opustiti
a v jiném kraji si jej zbudovat.

Však není lehké prchnout z panských drápů,
už konec by byl, kdyby chytili.
jen v horách zmizet, přelézt sráznou grapu
tak, co by po nich stopu ztratili.

*Stařenka chromá dává dobrou radu:
Jak pány spléstí aspoň chvíli - vím,
až na robotu troubit budou z hradu,
já v chalupách všech zatopím.*

*A páni budou myslet, že jste doma -
tož šťastnou cestu do Uher!
Stařenko, díky za ta moudrá slova -
a ty dědinko na cestu se ber.*

*Tak ráno z prázdných chaloupek se kouří,
když trubač z hradu k práci burcuje.
Až pozná lest, už marně stráže bouří,
vždyť robotníkům, kde už konec je!
Bloudili krajem, do Uher však nešli,
tam grófi také lepší nebyli,
v dolínku v temných horách vešli,
a tu se pánům dobře ztratili.*

*A dnešní doba krásnou obec uzří,
a k slávě volá: Zdráv buď Zděchove!
Tak zdraví Tě dnes i tvé rodné Zubří,
odkud jsi přišel až sem k úschově!*

Báseň zaslal autor ku slavnostnímu zasedání MNV Zděchova, které se konalo 18.7.1965. Zasláná báseň byla podnětem k osobnímu pozvání obce zuberské na slavnostní veselici, která se pořádala dne 8.8.1965.

Než se uskutečnilo setkání obou obcí, odjel do Zděchova kronikář Zubří se zuberskou kronikou, která pak byla vystavena společně s kronikou Zděchova na výstavě u příležitosti oslav.

Zubří se Zděchovem ještě váže osoba faráře P.Jos. Segeta, který působil jak v Zubří, tak před tím i ve Zděchově, kde zděchovští vzpomínali, jak je učil ošetřovat ovocné stromy. Náš bývalý kronikář p. Mikulěnka si ve Zděchově povšiml, že mnohá jména Zděchovských jsou stejná jako Zubřanů. Na př. Pavelka, Koláček, Bartošek, Kubica, Polach. Povídá se tam u Jurců, u Kolečků, jsou tam Adamcovi. Také kroje si byly velmi podobné.

Na oslavy ve Zděchově se připravoval autobusový zájezd, který se bohužel neuskutečnil. Lidé odjeli na dovolenou a tak do Zděchova odjelo 14 účastníků osobním autem a požárním vozem. Večer, když se Zubřané loučili, daroval J. Koláček, který se oslav zúčastnil, předsedovi MNV Zděchova dovětek k básni „Pozdrav ze Zubří“. Pozdravná báseň končí těmito verši:

*Přišli jsme tady jako rodní bratři,
kteří se ve světě sobě ztratili,
však jejichž srdce přece sobě patří.
A že jsme na věky spolu nebyli,
čas přišel dnes a přiblížil nás k sobě
Zubří a Zděchov, ty dědinky obě.*

*Tak jako kdysi slavná česká kněžna
věštila Praze slávu k výši hvězd,
jež splnila se a dnes ta stovčzatá
na celém světě slavným městem jest.
Tak už i k tobě Libušín duch vane,
vždyť slavnou obec mají Zděchované.*

*Dědinko milá budiž pozdravena,
za vše cos dobré dala dětem svým
jak dobrá matka, jako věrná žena,
jež umí život činit radostným.
Budiž zdráva s lidem pracovitých dlaní
a dobrý Bůh vám všem dej požehnání.*

Tolik pěkná epizoda, ve které jsme se vrátili nejen do roku 1965, ale ještě o dalších 400 let zpátky, kdy mělo dojít k útěku Zubřanů do Uher (Palárikova) a do Zděchova.

Historicky není tento exodus potvrzen, je tu jen pověst, která se traduje, jsou tu určité podobnosti, které ukazují na možnou pravdivost pověstí. Pověst o útěku Zubřanů do Uher či Zděchova je dosud živá jak ve Zděchově, tak i v Palárikově. Úspěšní byli toho roku i divadelní ochotníci. Divadelní

soubor KP připravil úspěšnou inscenaci Čapkovy „Matky“. Hra se hrála v Zubří třikrát, pak v Přerově, Hrušově, Karolince a ve Vidči. Mimo naše ochotníky se představili u nás ochotníci z Oder, herci Národního divadla z Ostravy a Martina.

Tradice ochotnického divadla měla v Zubří dlouhodobou tradici, dosud jsme se zmínili o divadelnictví jen okrajově. Historie ochotnického divadla je podrobně zpracována a bude doplňovat „Povídání o Zubří“.

Rok 1965 byl rok mokrá, deštivý. Již 16.5. padaly kroupy ve velikosti ořechu. Následovalo 73 deštivých dnů, na jižní Moravě bylo zaplaveno 25.000 ha půdy, zahynulo mnoho zvířete. Na Slovensku povodně protrhly ochranné hráze a 140.000 ha zaplavila voda, 47 obcí bylo evakuováno a přes 52.000 lidí opustilo své domovy.

V červenci postihla Zubří další povodeň a krupobití, které poškodilo ovoce, zeleninu, citelně bylo zasaženo i včelstvo. Počasí se odrazilo i na zemědělství. Trávy narostlo mnoho, zato brambory bylo možné sadit až koncem června. Z plánovaného množství bylo vykoupeno u JZD jen 19%, u soukromníků 29%, v okrese byla dodávka brambor splněna na 16%.

Roční dojivost 1 dojnice dosáhla 2.070 l, hektarový výnos obilovin byl 14,51 q, brambor jen 20,73 q. Výše pracovní jednotky u 144 členů byla 20,- Kčs.

V prodejnách byl nedostatek chleba a zeleniny. Největší problémy však byly v zásobování brambor, na osobu byl stanoven přiděl 25 kg na celou zimu. Pro zásobování bylo dovezeno 765 q brambor, mimoto JZD obdrželo 550 q semen brambor pro příští rok.

V minulých letech všechny obtížné problémy zemědělství zpravidla řešil MNV, nebo alespoň se výrazně podílel na řešení. I zde nastává obrat - konzolidované družstvo si své problémy již řeší samo.

V roce 1965 se narodilo 89 dětí, zemřelo 14 občanů, bylo 71 sňatků a 3 rozvody. Příjmy činily 915.000,- Kčs, vydání 867.000,- Kčs.

Konstatovali jsme, že pozornost MNV již nebyla obrácena převážně k zemědělství. O tom svědčí i vypracovaný obsáhlý dokument o zdraví v obvodu obce Zubří za rok 1965 a další léta. Široký záběr tohoto dokumentu a jeho pečlivé zpracování nám ukazuje na širokou škálu problémů, které řešil MNV.

V roce 1964 dalo plenum ONV podnět ke zpracování komplexních zpráv o zdraví pro jednotlivé obce. MNV popsal situaci v obci po zdravotní stránce, poukázal na největší nedostatky a naznačil možné cesty nápravy.

Dokument uvádí, že v obci žije 4.200 obyvatel, při čemž kanalizace je vybudována pouze ve spodní části obce v rámci výstavby bytových jednotek závodu a družstevních bytů s napojením přilehlých rodinných domků a závodu Gumáren. Kanalizace vedoucí přes závod je propojena na emserskou čistící stanici, zbytek je vyústěn do místní struhy.

Odpadní vody a splašky zbývající větší částí obce jsou napojeny na vlastní jímky a trativody, avšak převážně do protékajícího potoka, který se stal otevřenou stokou. Potok je dále znečištěván prosakováním močůvky z objektů JZD, odpadu z prádelny, že škol, provozoven Jednoty (řeznictví a pohostinství), jakož i z nové stále se rozšiřující rodinné, družstevní i podnikové výstavby. O kvalitě vody z Hodorfského potoka svědčí toto konstatování: „Závod Gumárny odebírá k účelům výroby část vody z obecní struhy, která je napojena na potok. Tato voda v důsledku znečištění přítoků močůvky a jiných přítoků a trativodů je silně zapáchající a pro účely výroby se jeví jako silně závadná.“

V obci je vybudován vodovod závodu Gumáren z jímacího území za Bečvou včetně čerpací stanice. Na tento vodovod je napojena část bytových jednotek Gumáren, družstevní bytové jednotky a v roce 1964 byl tento řad prodloužen pro okrese rodinných domků pod Hůrkou, kde je spodní voda mimo dosah vybudovaných studní.

(pokračování příště)

Historie nejen královská ...

Také obce mají svou historii a její zaznamenání je stejně významné, jako zaznamenání historie královské.

K připomínce 150 let samostatnosti uspořádalo Zubří v r. 1998 v muzeu na Petrohradě pěknou a úspěšnou výstavu. Představila rozvoj obce od časů zrušení poddanství až po současnost. Už v té době uvažoval Jan Koláček, učitel v důchodu a člen kulturní komise při OÚ v Zubří, o souborném zaznamenání obecní historie.

Jak vzniklo Povídání o Zubří?

„Pěkná myšlenka vyšla z bláhové představy, že ještě do zahájení výstavy sestavím několikastránkový slovní doprovod. Brzy začalo být jasné, že textový materiál mnohonásobně přeroste původní záměr. Aby celé snažení nevyšlo úplně nazmar, dohodli jsme se s ing. Ferdinandem Šichou, který je šéfredaktorem Zuberských novin, že toto Povídání o Zubří budeme postupně uvádět tam. Začali jsme v září 1998. V současnosti to je přes třicet pokračování a schází už jen deset kapitol.“

Dokumentů z dávné doby o Zubří a Valašsku je málo

„O Rožnovském panství je pramenů sporadicky. Snad i proto, že když Žerotinové potřebovali do svých papírů starý papír, neváhali vhodit do stoupy existující archivy. Takže získat nějaké materiály o tom, jak se v minulosti na Valašsku žilo, bylo velice obtížné.“

Důležité je pochopit někdejší dobu

„Každý úsek historie je něčím zajímavý. Člověk musí proniknout do historie, aby pochopil tu dobu. Nejméně zpráva máme o časech, které byly pro zdejší osadníky nejkřutější. Majitelé chudého rožnovského panství se snažili vyzískat z poddaných co nejvíce. A když byl výnos opravdu malý, panství prodali. Majitelé se tak na Rožnovském hradu střídali někdy i po roce... Prostým lidem nic nedali, jen je nutili plnit robotní povinnosti a dávky. To byla skutečně krutá doba.“

Svou roli sehrálo vlastenectví

„Zpráv z novější doby už je víc. Po založení pily a železářny v Hamrech přinesl tento průmyslový prvek do obce nový styl života a určitý společenský pohyb. Čeští úředníci prvek národního obrození. Právě od nich vyšel podnět k založení Sokola, hrálo se divadlo. Tak postupně obec začínala získávat novou tvář. Hamra byla takovým centrem rodící se obce a zpracování jejich historie by určitě stálo za samostatnou kapitolu.“

První obecní zastupitelstvo

„Mám hluboký obdiv k prvnímu obecnímu zastupitelství, které po r. 1848 převzalo do správy zbídačelou dědinu, kde ani cesty nebyly, pouze kostel, postavený z náboženského fondu, ani na ten panstvo nepřispělo. Prvním počinem prvního obecního úřadu byl prodej části obecního lesa a stavba tří škol. To byl podstatný krok k odstranění hrubého analfabetismu. Ohromovala mne úžasná pile těch lidí. Za 28 let starostování Čenka Krupy se postavila cesta přes vesnici. Zreguloval se potok. Namísto brodů se postavily mosty. Byla založena soukromá škola vyšívání, čímž se dala pracovní příležitost i ženám. Za milión korun byla v době nejhlubší krize postavena nová škola, když z rozhodnutí starosty byly žebračky vypláceny jenom těm, kteří se na stavbě podíleli. Za velkého úsilí a odříkání byla v podstatě vybudována taková obec, jakou ji vidíme dnes.“

Přišly i obtížné roky

„Prožíval jsem při sběru materiálu i kalvárii místních lidí za 1. světové války. V obci nezůstalo ve věku od 17 do 55 let jediného chlapa, 650 jich šlo na frontu a 66 jich padlo. Také 2. světová válka byla pro Zubří neobyčejně krutá, ani se nedokážu vyslovit jak. Nemělo by se na toto období zapomenout.“

Poklona starým kronikářům

„Skláním se s hlubokou úctou před kronikáři Vrajem a

Mikulenkou, kteří zaznamenali historii a proměnu obce za 1. republiky a také v následujícím čase. To, co napsali, je šestisetstránkový román. Někdy postačilo kroniku jen převyprávět, doplnit fotografiemi a fakty z archivu.“

Povídání až do současnosti

„Záměr je dovést toto Povídání o Zubří od roku 1310 až po závěr druhého milénia, tedy do roku 2000. Po uzavření vlastní historie obce pak toto Povídání ještě doplnit o historii ochotnických divadel v Zubří, místním školství, archeologických vykopávkách, o historii Sokola, Orla a dalších organizací, které už zanikly. Takto podat o Zubří kompletní obrázek za téměř sedm století existence obce.“

Možná i v knižní podobě

„V roce 2010 si obec Zubří připomene 700 let od první písemné zmínky. K tomuto datu by mohlo Povídání o Zubří vyjít knižně.“

Učitel a kulturní pracovník Jan Koláček prostě nemínil nechat proplout historií obce, ze které pocházejí jeho rodiče a ve které prožil téměř celý svůj život, jen tak mezi prsty. Jeho Povídání o Zubří je skvěle zpracovanou a výborně napsanou pamětí doby, obce i lidí, kteří v ní žijí.

-sb-

O zuberskou vyšívku je stále zájem

Neobyčejný zájem vyšivaček o kurs zuberské vyšívky má po loňsku také pokračování v letošním zimním běhu. „Plno žen se rozhodlo v kurzu pokračovat,“ řekla učitelka Marie Pychalová, která na podzim otevřela už druhý běh kurzu zuberské vyšívky.

Marie Pychalová radí jak dál

Některé z žen přivedla zvědavost, jiné touha poznat, jak se taková věc vlastně dělá. Je to i využití volného času něčím užitečným a zároveň krásným. Kromě místních i letos dojíždějí děvčata až z Ostravy, Koprivnice, Vsetína, Valašského Meziříčí, Rožnova a jedna také od Hranic na Moravě. Ty přespolní jsou dokonce pilnější a nevynechávají žádnou hodinu.

„Letos máme mezi vyšivačkami raritu v podobě čtyřadvacetiletého Jirky, civilním povoláním mechanik,“ svěruje se M. Pychalová. „Původně se přišel jen podívat, jak se zuberská vyšívka dělá. První dečku měl hotovou dřív, než mnohé vyšivačky začátečnice, vyšívání mu jde velice dobře od ruky.“

M. Pychalová poskytuje vyšivačkám předlohy, některé z nich si je upraví po svém do nového vzoru. „Jejich bezvadné nápady mne inspirují a vlastně se také od nich učím,“ tvrdí.

I pro letošní běh bude závěrečným vysvědčením výstava hotových prací. „Letos se uskuteční dokonce tři,“ upřesňuje M. Pychalová. „V květnu v Zubří, v červnu ve Valašském Meziříčí a v říjnu ve Vsetíně. Dívat se bude určitě na co,

protože děvčata jsou neobyčejně zručná a šikovná.“

Zuberská výšivka využívá pro vzory rostlinné a přírodní náměty, má mřížky, zuby, její zhotovení vyžaduje dobré oči a především trpělivost. V současnosti zdobí vyšivačky především kapesníčky a dečky, v minulosti to byly celé ubrusy, límce, rukávce a také kněžská obřadní roucha. Divák jen v úžasu sleduje, jak je možné, že ta křehká nádhra drží vůbec pohromadě. Na výstavách však lze také zaslechnout názor odborníků, že mezi krajkami a výšivkami je zuberská výšivka výjimečná.

-sb-

Nová právní úprava v oblasti požární ochrany (pokračování)

K zákonu č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR

Jedná se o právní normu zavádějící pro příslušníky Hasičského záchranného sboru ČR novou úpravu pracovních vztahů formou služebního poměru.

Hasičský záchranný sbor ČR bude tvořit generální ředitelství HZS ČR, které bude jako dosud součástí Ministerstva vnitra a hasičské záchranné sbory krajů, které budou organizačními složkami státu a účetními jednotkami. V čele HZS krajů budou ředitelé, jmenovaní a odvolávaní ministrem vnitra, na návrh generálního ředitele, po projednání s příslušnými hejtmány krajů.

Nadále tedy nebude výkonem státní správy na úseku požární ochrany pověřena v územním obvodu pouze jedna osoba, okresní požární rada, ale státní správu bude vykonávat celá krajská složka. Její součástí budou i tzv. územní odbory dislokované v jednotlivých okresech a vykonávajících působnost HZS ČR v územním obvodu okresu.

Úkoly HZS ČR budou vykonávat příslušníci ve služebním poměru a občanští zaměstnanci v pracovním poměru podle zákoníku práce. Na služební poměr příslušníků se bude vztahovat zákon č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie ČR, ve znění pozdějších předpisů, s některými odchylkami.

K zákonu č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému.

Integrovaný záchranný systém (dále IZS) v praxi funguje řadu let, neboť společné zásahy různých záchranných a bezpečnostních složek jsou již delší dobu skutečností. Tyto akce však postrádaly určitý řád upravený právními předpisy.

První zmínka o OZS se objevila v § 5 zákona č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících, ve znění pozdějších předpisů. Toto řešení již nový zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech neobsahuje, neboť úkoly okresního úřadu v této oblasti již obsahuje zvláštní zákon a to je zákon o IZS.

Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor ČR a další jednotky požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR.

Za důležité lze považovat, že činnost představuje koordinaci postupu jeho složek, takže nezasahuje do jejich postavení či působnosti. Jde o společné zásahy těchto složek, které po skončení záchranných a likvidačních prací nadále vykonávají svoji základní činnost. Uvedenou koordinaci zajišťují operační a informační střediska IZS, jejichž funkci podle zákona vykonávají operační střediska HZS krajů a operační a informační středisko generálního ředitelství HZS ČR.

Nezastupitelné místo při přípravě na mimořádné události, při jejich likvidaci a též při ochraně obyvatel mají státní orgány a orgány územních samosprávních celků. Podle zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů (tzv. kompetenční zákon) bude Ministerstvo vnitra ústředním orgánem státní správy i pro oblast krizového řízení, civilního nouzového plánování ochrany obyvatelstva a IZS. Při přípravě na

mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací dává zákon ministerstvu vnitra oprávnění si vyžádat součinnost ostatních subjektů uvedených v zákoně. Zákon stanoví, že úkoly Ministerstva vnitra v uvedené oblasti plní generální ředitelství HZS ČR, zřízené podle zákona č. 238/2000 Sb.

Obdobně na úrovni kraje zákon upravuje kompetence krajských orgánů, tedy krajského úřadu a hejtmana kraje, k přípravě na mimořádné události, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatel. Hejtmán kraje organizuje IZS v kraji, koordinuje a kontroluje přípravu ostatních subjektů na mimořádné události, koordinuje záchranné a likvidační práce, pokud mimořádná událost přesahuje území okresu, využívá přitom krizový štáb kraje a schvaluje vnější havarijní plán kraje a poplachový plán IZS kraje.

Okresní úřad plní v rámci okresu obdobné úkoly jako krajský úřad v kraji a přednosta okresního úřadu má obdobné kompetence jako hejtmán kraje v přípravě mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích. Přednosta okresního úřadu je oprávněn vydávat právní a podnikající fyzické osoby k poskytnutí osobní a věcné pomoci a spolu s hejtmánem kraje je povinen předávat Ministerstvu vnitra zprávy o průběhu záchranných a likvidačních prací prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS.

Orgány obce bezprostředně zajišťují připravenost na mimořádné události a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva. Spolu s tím zajišťují i varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím a podílejí se na zajištění nouzového přežití obyvatel.

Zákon v tomto rozsahu přiznává starostovi obce i některé pravomoci výkonného charakteru, např. organizovat evakuaci osob, zajišťovat varování před hrozícím nebezpečím apod.

Při organizaci záchranných a likvidačních prací na místě zásahu dává zákon dosti rozsáhlé pravomoci veliteli zásahu, a to i k omezení některých práv a svobod občanů. Na žádost okresního úřadu, krajského úřadu nebo ministerstva vnitra mohou být pro IZS využity i další formy pomoci podle zákona o ozbrojených silách ČR nebo zákona o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. Zákon rovněž stanoví povinnost právní a podnikající fyzickým osobám poskytnout podklady pro zpracování havarijních plánů a další povinnosti umožňující likvidaci následků mimořádných událostí (od poskytnutí osobní a věcné pomoci přes různá omezení jejich vlastnických práv při užívání nemovitostí dotčených požadavky civilní ochrany až po vytvoření podmínek pro vydávání ochranných masek, dětských ochranných vaků a kazajek, ochranných oděvů, filtrů a dalších ochranných prostředků). Obdobné povinnosti zákon ukládá i fyzickým osobám.

Za omezení vlastnických práv přiznává zákon právo na peněžní náhradu, rovněž řeší i nároky na náhrady výdajů vynaložených na ochranu obyvatelstva a náhradu vzniklých škod.

Hromadné informační prostředky, včetně televizního a rozhlasového vysílání, jsou povinny bez náhrady nákladů neprodleně a bez úprav uveřejnit tísňové informace potřebné pro záchranné a likvidační práce.

Důležitým ustanovením zákona je i řešení finančního zabezpečení IZS. Požadavky uplatňuje Ministerstvo vnitra v návrhu svého rozpočtu a to i pro krajské a okresní úřady.

K provedení zákona budou vydány prováděcí právní předpisy. Především jde o nařízení vlády k úpravě pravidel pro zapojování do mezinárodních záchranných operací, pravidla poskytování a přijímání humanitární pomoci a stanovení náhrady výdajů vynakládaných právními a podnikajícími fyzickými osobami na ochranu obyvatelstva.

Vyhláškami ministerstva vnitra a dalších ministerstev budou upraveny zásady koordinace složek IZS při společném zásahu a další podrobnosti týkající se jejich koordinace a řešení problematiky IZS.

Za SDH Zubří - Josef Číp

Z naší Základní školy

Malujeme a daří se nám

Většina žáků se těší do hodin výtvarné výchovy, protože si myslí, že tam pohodlně zabijí čas a přiliš se neunaví. Naštěstí mnohdy z nich netrvá striktně na svém rozhodnutí. Zjistí, že ta trocha námahy a myšlení vede k překvapivě dobrému výsledku.

A nakonec se vyskytnou i takoví žáci, kteří přicházejí ochotně i po vyučování, jen aby dokončili výkres a stihli termín soutěže.

Soutěže je každoročně vyhlašováno stále víc a více. Snažíme se obesílat alespoň některé, aby naše děti viděly, že jejich snaha nebyla marná. Za školní rok 2000/2001 již máme několik vítězů a doufáme, že ještě přibudou další.

V říjnu vrcholila celostátní soutěž v Uherském Brodě „**Týká se to také tebe**“. Zaslali jsme práce 11 žáků a na 2. místě se umístila Mílada Zárubová z 9.C.

DDM v Rožnově se ohlásil s novou soutěží „**Jak vidím své město, obec**“. Zaslali jsme 15 prací a ocenění byli Kateřina Pobořilová a Jakub Herlík z 9.A.

Knihovna Zubří vyhlásila soutěž o návrh na své logo. 12 žáků naší školy přispělo do soutěže dohromady 31 návrhy. Zvítězily Hana Holišová z 8.A a Michaela Nováčková z 9.A. Návrhy Míši Nováčkové budou použity pro nové logo knihovny.

Tradiční soutěž „**Zima na Valašsku**“, pořádaná DDM Rožnov, nám přinesla dalšího vítěze. Ze 17 zuberských soutěžících vyhrála Jana Divínová z 8.B. (DDM nikdy nerozlišuje první, druhé a třetí místo.)

Od dob vzniku celostátní soutěže „**Evropa ve škole**“ se na ni scházejí umělecky tak hodnotné práce dětí, že by se za ně nemusel stydět ani renomovaný výtvarník. Máme to štěstí, že už několik let naši žáci do této soutěže nejen přispívají, ale i vyhrávají. Vloni jsme se umístili i v celostátním kole. 27. února 2001 proběhl výběr prací v rámci okresu Vsetín. Zaslali jsme 24 prací od 22 žáků. Byla vyhlášena dvě první, dvě druhá místa. V kategorii 10 - 13 let se na 1. místě umístila Lucie Holišová ze 7. A a na 2. místě Jaroslav Čech, také ze 7.A. V kategorii 14 - 16 let obsadila 1. místo Lenka Sváková z 9.A a 3. místo Žaneta Mikulenková z 9.B. Do regionálního kola byly dále vybrány práce Aleše Šimurdy, Zuzany Prorokové, Lenky Mikové a Michaely Nováčkové z 9.A a Marka Laholy (2 práce), Žanety Mikulenkové, Ireny Krpelíkové, Jana Divína a Michaely Pavlíčkové z 9.B. Věříme, že i v dalších kolech budou mít práce úspěch.

Práce Vašich dětí můžete spatřit na Petrohradě, 2. června 2001 začíná výstava „Vezmi žlutou tužku...“, která se stala již tradiční prezentací celoroční výtvarné činnosti žáků naší školy.

Mgr. Helena Dufková

Pozvánka

Folková kapela Syrová cibule
srdečně zve všechny své příznivce, fanoušky
a milovníky folkové a country-hudby na
JARNÍ COUNTRY-BÁL,
kteří se uskuteční
v sobotu 24. března od 19.00 hodin
v Sokolovně Zubří.
Spoluúčinkuje country-kapela TRAP-A.S.

Zuberská škola v Londýně

Ve dnech 25.2. - 1.3. se uskutečnil poznávací zájezd do anglického Londýna. Tohoto zájezdu se zúčastnilo 14 žáků naší školy s pí. uč. R. Janoškovou. Vedle zuberské školy zde byli ještě žáci z Horní Bečvy a z Nového Hrozenkova.

Jeli jsme vlakem do Prahy, kde jsme se prošli po Václavském náměstí. Odsud jsme pokračovali autobusem CK Europe Travel přes Německo, Belgie a Francii. Pak jsme vjeli do tunelu, kterým jsme pod La Manche dojeli až do Anglie. Po dlouhé a únavné cestě jsme ještě po dalších 2 hodinách vystoupili z autobusu na předměstí Londýna a dál šli pěšky ke Greenice, kde jsme shlédli nultý poledník a poprvé si prohlédli panorama Londýna.

Londýn nás přivítal sice slunečným, ale velmi studeným a větrným počasím. Přesto už všude kvetly jarní květiny - krokusy, narcisy, ale i první keře obsypané květy růží. Je to krásné město a může se pyšnit památkami, ze kterých jsme prošli jen malou část, jelikož na prohlídku jsme měli pouze 3 dny. Z míst, které jsme stačili navštívit či jen zhlédnout, to byly: Bank of England, St.Paul Cathedral, Tower of London, Tower Bridge, Trafalgar Square, Big Ben a Houses of Parliament, Westminster Bridge a Westminster Abley, Buckingham Palace, Downing Street, National Gallery, British Museum a Museum Madame Tussand' s a další. Nejvíce se nám z těchto památek líbilo British Museum, ve kterém jsme mohli shlédnout památky či zajímavosti ze všech koutů světa, dále to byla St.Paul Cathedral, která je opravdu uměleckým skvostem a Museum Madame Tussand' s, ve kterém jsme se cítili jako mezi živými umělci. Z míst, které nejsou památkami, ale stojí za shlédnutí je velký obchodní dům s hračkami - Toy's Honse, ve kterém jsme si mohli vše vyzkoušet a určitě i dospělí se zde stávali zase dětmi.

Ubytování jsme byli v anglických rodinách po 2 - 3 žácích. Byla to zajímavá zkušenost, kdy jsme byli donuceni využít našich znalostí anglického jazyka a vyzkoušeli jsme si, jak se umíme domluvit.

Londýn je krásné město a jediné, co mu mohu vytknout, je deštivé počasí hlavně třetí den, za které ovšem nemůže. Taky cesta autobusem byla hrozně dlouhá, a proto vy raději leťte letadlem!

Na závěr bych taky chtěla poděkovat sponzorům, kteří nám na cestu přispěli: Nadace ZŠ Zubří, Obecní úřad Zubří a pan Šupler. A pokud vás zajímají památky a chcete o Londýně vědět víc, jednoduše si tam zajed'te!

Pavlna Holišová, 9.B

Stolní tenis

Pomalu se blíží závěr letošní sezóny a tak vám přinášíme krátkou informaci o tom, jak si mladí stolní tenisté TJ Gumárny Zubří vedli na různých turnajích.

Zúčastnili se zatím sedmi okresních bodovacích turnajů a nikdy nevyšli naprázdno, naopak, náš nejlepší mladší žák Marek Brieda neskončil nikdy hůř než třetí.

Výsledky posledního turnaje

Mladší žáci:	Dorostenci:
Marek Brieda - 1. místo	Petr Berg - 9. místo
Petr Mikulenka - 7. místo	Tomáš Jaroň - 11. místo

Průběžné pořadí v okresním žebříčku

Mladší žáci - 20 soutěžících:	Dorostenci - 39 soutěžících:
Marek Brieda - 1. místo	Petr Berg - 13. místo
Vojtěch Drda - 11. místo	Tomáš Jaroň - 15. místo
Petr Mikulenka - 12. místo	

Za oddíl stolního tenisu - Milan Pupík

Tradiční masopust na Starém Zubří

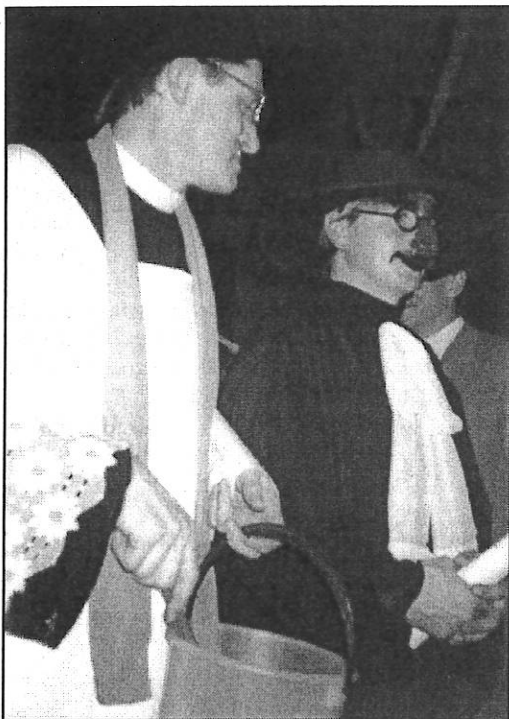
Stalo se již tradicí, že plesová sezóna v Zubří končí „Pochováváním basy“ v Kulturním domě na Starém Zubří.

V sobotu 24.2.2001 ve 20.00 hod. zahájil Červený kříž masopustní veselí, které vyvrcholilo půlnočním obřadem děvčat a hochů z místní skupiny. Byli jsme rádi, že jsme mohli mezi hosty uvítat i zástupce naší obce. Během večera nechybělo ani bohaté občerstvení, které pro návštěvníky připravila naše děvčata. Masopust se konal v nově vymalovaném sále, k jehož lesku přispěla také bohatá tombola, za kterou chce místní skupina touto cestou všem sponzorům upřímně poděkovat.

Firma Husqvarna - Antonín Šupler, Květinářství Lucida - p. L. Jaroňová, Firma Unipar - Miroslav Šupler, Firma Dendros - Radek Halamíček, Výroba metel - Jan Mach, Franta Španihel, Javis-Zubří - Irena a Vlastík Janků, Star Zubří - Radek Vašek, Harmonie - paní Divínová, Květinářství - paní Pavelková, Papírnictví - paní Pavlátová, Stival - pan Adámek, Textil - paní Švecová, Sklenářství - Radek Bambuch, Pekárna - Vaškovi, Pohostinství U Zemana - Zeman Josef, MUDr. J. Stodůlková, Cardinál - p. Polášek, zuberští Valaši, Textil - F. Holčáková, Kadeřnictví - Miluška Chovančíková, Reifeisen-stavební spořitelna - p. Petružela a členové místní skupiny červeného kříže.

Letošní pochovávání basy proběhlo jako je na Starém Zubří zvykem v domácké a přátelské atmosféře. Celým večerem nás provázela hudební skupina „Duo Variant“. S masopustem jsme se rozloučili až v ranních hodinách.

Červený kříž Staré Zubří

Sběrna SAZKY hlásí

Oznamujeme všem občanům, že naše sběrna SAZKY on-line, sídlící v dolní části obce (domek č.p. 684 naproti Gu - Zu), rozšířila své služby také o KURZOVÉ SÁZKY, provozované silnou a stabilní sázkovou společností.

Těšíme se na Vaši návštěvu.

Jaroslava Šimurdová

Pro zamyšlení !!!

Kdyby se celá populace planety Země smrškla na vesnici o stu obyvatel, kde by však zůstal zachován poměr všech lidských odlišností - jak by potom tahle maličkatá, různorodá vesnička vypadala? Tak to přesně bylo předmětem pátrání Philipa M. Hartera, lékaře z Nemocnice u Stanfordské Univerzity. Tady jsou výsledky jeho výzkumu:

Ve vesnici by žilo:

55 Asiátů,

21 Evropanů,

14 obyvatel ze Západní polokoule,

8 Afričanů,

52 žen a 48 mužů,

70 „barevných“ a 30 bělochů,

70 jiného vyznání a 30 křesťanů,

89 heterosexuálů, 11 homosexuálů,

6 lidí by vlastnilo veškerý světový majetek,

6 by bylo z USA,

80 by žilo v domě, který by neodpovídal standardu,

70 by neumělo číst,

50 by trpělo podvýživou,

1 by byl na prahu smrti,

1 by byla těhotná,

1 by měl vysokoškolské vzdělání,

1 by vlastnil počítač

Následující úvaha je pouze anonymní interpretací výše uvedených faktů:

Přemýšlejte o tom tímto způsobem.

Žijete-li v pěkném bytě, máte dost jídla a umíte číst, jste členem velmi úzké skupiny. Máte-li pěkný byt, jídlo, umíte číst a vlastníte počítač, jste členem elity. Pokud se vzbudíte toto ráno a budete více zdraví, než nemocní, jste šťastnější, než celý milion lidí, který nepřežije tento týden. Pokud jste nikdy nebyl v bitvě, nezažil osamělost uvěznění, utrpení mučení, nebo sevření hladu, jste na tom lépe než 500 milionů lidí tohoto světa. Pokud můžete chodit na mše do kostela, aniž byste se museli obávat ponižení, zatčení, mučení nebo smrti, jste šťastnější než miliarda lidí, kteří nemají to štěstí. Pokud máte jídlo v lednici, oblečení na sobě, střechu nad hlavou a kde spát, jste bohatší než 75% lidí na této planetě. Máte-li peníze v bance, ve své peněžence a strádáte si do kasičky, jste mezi 8% nejbohatších lidí světa. Pokud jsou vaši rodiče stále naživu a svoji, jste velmi vzácný případ. Držíte-li hlavu zpřímá s úsměvem na tváři a jste skutečně vděční, jste požehnaní, protože většina lidí má tu možnost, ale nedělá to. Držíte-li něčí ruku, objímáte-li někoho, nebo se jen dotýkáte jeho ramene, jste požehnaní, protože umíte nabídnout léčivý dotek. Pokud můžete číst tuto zprávu, jste požehnaní dvakrát, protože na vás někdo myslel, a co víc, jste ještě požehnanější než více než dvě miliardy lidí, kteří nedokážou číst vůbec. Mějte hezký den, spočítejte si svá požehnání a pošlete tuto zprávu dál, abyste připomněli všem ostatním, jak jsme požehnaní.

JAROSLAV PERNICA & synové

Pod Kostelem 719, Zubří Tel.: 0603/260 732, 0607/876 781

0651/658 960 večer

nabízíme

✓ organizační a ekonomické poradenství

✓ zpracování stavebních rozpočtů

✓ zednické práce

✓ zámkové dlažby

✓ zámečnické práce

Logo knihovny

Představujeme vítězný návrh na logo knihovny od autorky Michaely Nováčkové, žákyně ZŠ Zubří.

Březen - měsíc Internetu

Místní knihovna připravila pro širokou veřejnost základní lekce Internetu dne 29. března a 5. dubna od 8.00 hod. Základní doba lekce je 60 minut. Zájemci se mohou objednat přímo v knihovně nebo na telefonu 658711.

Soutěže

Místní knihovna vyhlásila další ročník soutěže pro děti „O poklad strýca Juráša“.

Soutěž se skládá ze 2 částí:

1. část - 10 otázek z obce a valašského regionu - jsou k dispozici v knihovně
2. část - literární: napiš novou pověst o místu, o kterém žádnou pověst neznáš. Nebo využij svou fantazii a zpracuj novou pověst k místu, ke kterému se nějaká pověst již váže.

Soutěž je dvoukolová:

- místní kolo: 1. a 2. část
 - okresní kolo: literární práce (2. část) z místního kola
- Uzávěrka soutěže je 15. května!!

Městská knihovna v Rožnově p.R. vyhlašuje u příležitosti 100. výročí narození Marie Podešvové literární soutěž „O cenu Marie Podešvové“ v povídkové tvorbě.

- Do soutěže se může přihlásit každý bez věkového omezení.
- Práce musí být psány strojem a odevzány s dvěma kopiemi.
- Uzávěrka soutěže je 3. května.
- Práce se mohou odevzdat v knihovně v Zubří, Rožnově, Valašské Meziříčí, Vsetíně nebo zaslat poštou do knihovny Rožnov - nezapomenout jméno, příjmení, věk a bydliště autora.
- 3 vítězné práce budou honorovány.
- Z nejlepších prací bude vydána publikace.

E. Bartošíková - knihovnice

Hala Zubří o.p.s. informuje

Uběhl další rok provozu víceúčelové haly v Zubří a je čas bilancovat. Účetní uzávěrka bude zveřejněna v příštím čísle ZN po projednání a schválení správní radou společnosti. Dnes bych rád napsal něco o programu v hale a jejím využití v průběhu roku 2000.

Podle jednotlivých uživatelů bylo toto složení provozních hodin:
Handball club Zubří 475 hod. (tréninky a zápasy družstva mužů)
Dům dětí a mládeže Val.Mež. 1.012 hod. (všechna mládežnická družstva)

Základní škola Zubří 618 hod. (hodiny TV a gymnastika)

Lesana Zubří 196 hod. (převážně žacky a dorostenky)

Sálový fotbal 114 hod. (zájem skupiny a turnaje)

Ostatní sport 44 hod. (volejbal, florbal)

Společenské akce 30 hod.

Celkem v roce 2000 - 2.489 hodin provozních

Podíváme-li se na složení provozních hodin z pohledu jednotlivých měsíců, vyjde nám toto složení zájmu o halu:

leden	238 hodin	červenec	0 hodin
únor	260,5 hodin	srpen	193 hodin
březen	251,5 hodin	září	237,5 hodin
duben	232 hodin	říjen	261,5 hodin
květen	234,5 hodin	listopad	272,5 hodin
červen	139,5 hodin	prosinec	168,5 hodin

Z uvedených údajů vyplývá, že ve školním roce a házenkářské sezóně je hala vytížena tak, že vedení o.p.s. muselo pro odpolední hodiny provést rozdělení kapacity a omezit některé požadavky, aby se dostalo na všechny zájemce.

Důvodem červencového nepoužívání haly jsou jednak práce probíhající uvnitř haly (údržba palubovky, drobnější stavební úpravy), jednak nesnesitelné vedro, které negativně ovlivňuje využití haly i v měsíci srpnu. Současný větrací systém je proti skleníkovému efektu, vyvolanému značnými prosklenými plochami, málo účinný a mnohdy nepomůže ani větrání všemi otevřenými dveřmi v hale.

V roce 2000 jsme v hale opět přivítali úspěšnou mezinárodní výstavu psů - kokršpanělů a příbuzných plemen, uspořádali jsme několik společenských akcí včetně ankety o nejlepšího házenkáře, koncert folkové kapely Kamelot, provedli jsme další úpravy vnitřního prostoru. Finančně nejnáročnější byla vynucená oprava střechy světlíku, jejíž vrchní vrstva byla již tak narušena, že do haly zatékalo při sebemenším dešti. Opravu dle zadání správní rady společnosti provedla firma ALZO s.r.o. z Vyškova a jsme velmi spokojeni s kvalitou odvedené práce.

Navíc máme 120 měsíců záruku na provedené práce a 30 let garantovanou životnost použitých materiálů. Letní opravy a údržba palubovky přinesla své ovoce až v letošním roce, kdy byl z haly vyslán zápas mezi HC Zubří a Radegast SKP Frýdek-Místek a pracovníci televize se netajili uznáním nad kvalitou a čistotou hrací plochy a haly vůbec. Proto velký dík patří mým spolupracovnícům Vlastě Hrachovcové, Miladce Vlkové, Aničce Španihelové, Mařence Hrstkové a Jarce Kurucové, stejně velký dík patří i svědomité účetní Majce Mizerové a samozřejmě výbornému správci Mirkovi Chytkovi.

Děkujeme i našim partnerům - firmám Energoaqua Rožnov a.s., Javis Zubří, K.M.O. Zubří, WILKOP Rožnov p.R. a hlavně děkujeme Obci Zubří za vše dobré, co pro provoz haly udělala.

Jan Koláček, ředitel o.p.s.

Kino KLUB Zubří hraje v dubnu

- Neděle 1.4. v 17.30 **OBĚTIA VRAZI**
 Vždy obětujeme víc než jsme chtěli. Karel Roden a Ivana Chýlková v dramatickém příběhu dvou nevlastních sourozenců, který překročil hranice incestu i smrti. Český koprodukční film v režii Andrey Sedláčkové. Mládeži do 12 let nevhodné.
- Neděle 8.4. v 17.30 **TROSEČNÍK**
 Na konci světa začal nový život. Na samém konci světa se vydal na novou cestu. Aby se zachránil, musí ztroskotat - jestli chce přežít, musí se změnit! Tom Hanks, ztracený a nalezený uprostřed jižního Pacifiku, došel na konec i počátek své cesty. Filmové drama je s titulký. Mládeži do 12 let nevhodné.
- Neděle 15.4. v 17.30 **ZAMILOVANÝ PROFESOR 2**
 Profesor Sherman Klump se žení! Zapomeňte na „Prci, prci“ zrodil se nový král humoru.... Pokračování bláznivé komedie s mnohonásobným mutantem Eddiem Murphym s hlasem Oldřicha Kaisera. Film je v české řeči. Mládeži přístupno.
- Neděle 22.4. v 17.30 **CHARLIEHO ANDÍLČI**
 „Žily nežily, tři pohledné dívky. Každá jiná a jinak talentovaná. Když je svět v nebezpečí zavolá mě. A já zavolám své tři dívky. Já jsem Charlie. A ony jsou mí andílci...“ Drev Barrymoreová, Cameron Diazová a Lucy Liu - tři sexy agentky v akci! Širokoúhlý film je s titulký. Mládeži do 12 let nevhodné.
- Neděle 29.4. v 17.30 **DIVOKÉ KOČKY**
 Mladá, krásná a talentovaná? Takových je plný New York! Sexy romantická komedie o cestě za velkým snem. Širokoúhlá komedie je s titulký. Mládeži přístupno.

Domácí švestka na Valašsku

Historie

Ovocné stromy se vyskytují na zahradách u chalup již od středověku. Jednou z prvních ucelenějších písemných informací o pěstování švestek na Valašsku zaznamenáváme v roce 1816, kdy byl založen Ovocnicko-vinařský a zahradnický spolek moravský.

Z jeho zpráv se dovídáme, že na vsetínském panství bylo pěstováno 71 321 kusů švestek a 2 817 ks jabloní.

V roce 1907, odborný znalec moravského ovocnářství František Suchý uvádí v pomologii „Moravské ovoce“, že v té době byl počet stromů švestek na našem území větší, než počet všech ostatních ovocných stromů dohromady.

Je obdivuhodné, jak již v té době byly podrobně rozpracované pěstitelské pokyny, od přípravy půdy, výroby, hnojení, řezu až po ochranu.

Jeho mnoha pěstitelská doporučení o pěstování švestek jsou aktuální dodnes.

Dříve se stromky švestek hnojily skromně, ale urodilo se švestek dostatek na koláče, knedlíky, k vaření povidel a na sušení. Přispívalo to ke zdravé výživě obyvatel, i když mnohdy nebyla docenována.

V roce 1988 bylo v okrese Vsetín, dle statistického šetření sklizeno 562,2 tun švestek a jen 153,6 tun jablek.

V současné době, v důsledku virové choroby „šárky švestek“ a také podcenění pěstitelské péče počet stromů švestek rapidně klesá.

Šárka švestek

Domácí švestka (domácí velkoplodá), různé její mutace a klony, patří v současné době mezi nejvíce ohrožené, zvláště pro vysokou citlivost k šárce.

Onemocnění stromů švestek touto virovou chorobou bylo objeveno v Bulharsku roku 1915 a odtud se později rozšířilo téměř po celé Evropě.

Virus se přenáší rouby a odkopky a také některými živočišnými škůdci - mšicemi.

Šárka se projevuje u švestek na listech světlými, žlutozelenými skvrnami a na plodech typickými propadlinami, které jsou zvláště patrné, setře-li se vosková vrstvička.

Dužina má nízký obsah cukrů i kyselin. Plody z nemocných stromů, které předčasně dozrávají a opadávají, mají špatnou chuť, nehodí se pro kuchyňské a průmyslové zpracování, ani na pálení slivovice.

Šárkou postižené stromy jsou mnohdy zdrojem rozšiřování této nemoci na další zdravé stromy švestek. Proto dlouhodobě nemocné stromy by měly být zlikvidovány.

Výběr vhodného stanoviště

Názor, že švestky jsou méně náročné na stanoviště, již dávno neplatí. Další rozvoj jejich pěstování podmiňuje citlivý výběr vhodného místa, výsadba zdravých stromů a vhodná pěstitelská péče.

Švestky mají větší požadavky na vlhkost půdy a na vyšší vzdušnou vlhkost. Jsou proto vhodnější do středních i vyšších poloh.

Větší odolnost květů proti jarním mrazům umožňuje vysazovat švestky i na nechráněná stanoviště na úpatí svahů a na severní svahy.

Jsou to právě zahrádkáři, kteří mnohdy dokáží dosáhnout kvalitních sklizní švestek a vytvořit pro jednotlivé stromy příznivé podmínky (zvýšenou pěstitelskou péčí) i v naší oblasti, která velkovýrobnímu pěstování nevyhovuje.

Vzhledem k poměrně plýtké kořenové soustavě mohou

dobře růst a rodit i na plytších půdách, nejlépe středně těžkých až těžkých. Švestkám se ovšem dobře daří i na půdách s vyšším obsahem humusu.

Výsadba

Zlepšení půdní struktury můžeme dosáhnout v horších půdních podmínkách již při výsadbě.

Výsadbou jámu o Ø cca 60 cm a hloubce 50 cm zaplníme přeseťou kompostovou zemínou v množství cca 2 koleček a kořeny prospeme 1/2 pytlkem zahradnického substrátu.

Humus výrazně podporuje růst kořenových vlásků, příznivě působí na zakořenění stromu a také ovlivňuje brzký nástup do plodnosti.

Řez

Také již neplatí, že u švestek není třeba provádět prosvětlovací řez, jako to děláme u jabloní.

V případě bujnějšího růstu, zejména v prvních letech po výsadbě, je vhodné provést letní řez koncem srpna a opravný řez na jaře v období před květem.

V opačném případě jsou stromy přehoustlé a mnohdy se pak stávají semeništěm chorob a škůdců.

Ochrana

Stromy švestek bychom měli chránit před následujícími živočišnými škůdci.

1. Mšice

2. Puklice švestková

Napadení těmito škůdci zhoršuje zdravotní stav stromu a zvláště mšice jsou rozhodujícím přenašečem šárky.

Ochrana spočívá v provedení jarního postřiku v polovině dubna přípravkem „OLEOEKOL“.

3. Pilatka švestková

Výrazně snižuje úrodnost.

Ochrana spočívá v provedení postřiku v době odkvétání přípravkem „ZOLONE“, který zároveň omezuje další nálet a rozšiřování mšic.

Odrůdy pro střední a vyšší polohy

Švestky:

1. Domácí velkoplodá,

samosprašná, odolnost vůči šárce je malá.

Je to nejkvalitnější odrůda pro kuchyňské zpracování i pálení slivovice.

2. Hamanova,

samosprašná, odolnost vůči šárce je střední, vhodná pro pálení slivovice.

Pološvestky:

Čačanská lepotica,

samosprašná, je tolerantní k šárce švestek, plody jsou velké, dužina je šťavnatá, mírně nakyslá, aromatická, dobrá. Je méně vhodná pro pálení slivovice.

Slívy:

Durancie,

samosprašná, je tolerantní k šárce švestek, dužina nejde od pecky, je méně kořenitá, ale velmi sladká. Je vhodná pro pálení slivovice.

Používá se také jako podnož pro švestky a další druhy modrých peckovin.

Závěrem lze říci, že domácí švestka (domácí velkoplodá), je ze všech odrůd slivoní nejhodnotnější, proto bychom ji měli věnovat zvýšenou pěstitelskou péči a pozornost, vyhledávat zdravé stromy a nejvhodnější klony a mutace, abychom ji na Valašsku uchovali i pro další generace.

Václav Zeman